

ISSN 2413-2284 (Print)

ISSN 2413-2292 (Online)

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВІСНИК:
НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ ЩОРІЧНИК
НИЖНЬОЇ НАДДНІПРЯНЩИНИ

Випуск 37 (1)
(2017)

CULTUROLOGICAL BULLETIN:
SCIENCE AND THEORETICAL YEARBOOK OF
NYZHNIA NADDNIPRIANSHCHYNA
(THE LOWER DNIEPER UKRAINE)

Issue 37 (1)
(2017)

КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ
ВЕСТНИК:
НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ ЕЖЕГОДНИК
НИЖНЕГО ПРИДНЕПРОВЬЯ

Выпуск 37 (1)
(2017)

2017

ISSN 2413-2284 (Print)

ISSN 2413-2292 (Online)

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВІСНИК:
НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ ЩОРІЧНИК
НИЖНЬОЇ НАДДНІПРЯНЩИНИ

Випуск 37 (1)
(2017)

Запоріжжя
2017

УДК : 130.2(066)
ББК : Ч110я4
К906

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

Журнал засновано у 1994 році.

Засновник видання: **Запорізький національний університет**.

Свідоцтво про держреєстрацію: **серія 33 KB №15437-4009 ПР** від 19.06.2009 р.

Збірник затверджений як фахове видання з **філософії**

(Наказ Міністерства освіти і науки України № 747 від 13.07.2015, Додаток 17).

Голова міжнародної редакційної колегії: *Фролов М.О.*, доктор історичних наук, професор.

Головний редактор: *Воловик В.І.*, доктор філософських наук, професор.

Заступник головного редактора: *Лепський М.А.*, доктор філософських наук, професор.

Заступник голови міжнародної редакційної колегії: *Васильчук Г.М.*, доктор історичних наук, професор.

Відповідальні секретарі: *Скворець В.О.*, доктор філософських наук, доцент; *Кудінов І.О.*, кандидат філософських наук, доцент.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ (УКРАЇНА):

Бех В.П. доктор філософських наук, професор;
Бутченко Т.І. доктор філософських наук, доцент;
Воронкова В.Г. доктор філософських наук, професор;
Глазунов В.В. доктор філософських наук, доцент;
Додонов Р.О. доктор філософських наук, доцент;
Жадько В.А. доктор філософських наук, професор;
Краснокутський О.В. доктор філософських наук, доцент;
Кривега Л.Д. доктор філософських наук, професор;
Мурзін В.Ю. доктор історичних наук, професор;
Таран В.О. доктор філософських наук, професор;
Шавкун І.Г. доктор філософських наук, професор.

ІНОЗЕМНІ ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Клец Лешек доктор філософії, професор (Республіка Польща);
Таббс Девід доктор філософії, професор (США);
Усов П.Г. доктор політичних наук, доцент (Республіка Білорусь);
Шишляк Томаш кандидат політичних наук (Республіка Польща).

Випуск № 37 (1) рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Запорізького національного університету, протокол № 10 від 25 квітня 2017 р.

Рецензенти:

І.Г. Утюж – доктор філософських наук, професор;
В.В. Глазунов – доктор філософських наук, доцент.

Адреса редакції: 69600, м. Запоріжжя, МСП-41, вул. Жуковського, 66.

К 906 **Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини** / Гол. ред. В.І. Воловик; Запорізький національний університет. – Запоріжжя: КСК-Альянс, 2017. – Випуск 37 (1). – 181 с.

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

УДК : 130.2(066)
ББК : Ч110я4

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

© Редакційна колегія, 2017
© Автори статей, 2017
© Запорізький національний університет, 2017

Точка зору редакції журналу може не відповідати позиції авторів статей.

ISSN 2413-2284 (Print)

ISSN 2413-2292 (Online)

CULTUROLOGICAL BULLETIN:

SCIENCE AND THEORETICAL YEARBOOK OF
NYZHNIA NADDNIPRIANSKYCH
(THE LOWER DNIEPER UKRAINE)

Issue 37 (1)
(2017)

Zaporizhzhya
2017

УДК : 130.2(066)
ББК : Ч110я4
К906

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

Journal founded in 1994.

Founder: **Zaporizhzhya National University.**

Registration certificate: **33 KB #15437-4009 ІІП** from 19.06.2009.

Journal is approved as a specialized issue in philosophy
(Order of the Ministry of education and science of Ukraine # 747 from 13.07.2015, Appendix 17).

The chairman of the international editorial board: *Mykola Frolov*, Doctor of History, professor.

Editor-in-chief: *Vitaliy Volovyk*, Doctor of Philosophy, professor.

Vice editor-in-chief: *Maksym Lepskyi*, Doctor of Philosophy, professor.

Vice chairman of the international editorial board: *Gennadyi Vasylchuk*, Doctor of History, professor.

Executive secretaries: *Volodymyr Scvoretz*, Doctor of Philosophy, associate professor; *Igor Kudinov*, PhD, associate professor.

EDITORIAL BOARD (UKRAINE):

Volodymyr Bekh Doctor of Philosophy, professor;
Taras Butchenko..... Doctor of Philosophy, associate professor;
Valentina Voronkova..... Doctor of Philosophy, professor;
Volodymyr Glazunov Doctor of Philosophy, associate professor;
Roman Dodonov..... Doctor of Philosophy, professor;
Vitaliy Zhad'ko Doctor of Philosophy, professor;
Oleksandr Krasnokutskyi Doctor of Philosophy, associate professor;
Lyudmyla Krivega Doctor of Philosophy, professor;
Vyacheslav Murzin Doctor of History, professor;
Volodymyr Taran Doctor of Philosophy, professor;
Irina Shavkun Doctor of Philosophy, professor.

INTERNATIONAL MEMBERS OF EDITORIAL BOARD:

Leszek Kleszcz Doctor of Philosophy, professor (Poland);
David Tubbs PhD, associate professor (USA);
Pavlo Usov Doctor of Politics, associate professor (Belarus);
Tomasz Juliusz Szyszlak PhD, associate professor (Poland).

Published by the decision of
the Science council of Zaporizhzhya National University, dated 25.04.2017, protocol #10.

Reviewers:

Irina Utyuzh – Doctor of Philosophy, professor;
Volodymyr Glazunov – Doctor of Philosophy, associate professor.

Editorial office address: 66, Zhukovskogo vul., Zaporizhzhya, 69600, UKRAINE.

К 906 **Culturological Bulletin: Science and Theoretical Yearbook of Nyzhnia
Naddniprianshchyna (the Lower Dnieper Ukraine)** / Ed. V. Volovik; Zaporizhzhya National
University. – Zaporizhzhya: KSK-Alliance, 2017. – Issue 37 (1). – 181 p.

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

УДК : 130.2(066)
ББК : Ч110я4

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

© Editorial board, 2017
© Articles' authors, 2017
© Zaporizhzhya National University, 2017

The point of view of the editorial staff may not correspond to the position of authors.

ISSN 2413-2284 (Print)

ISSN 2413-2292 (Online)

КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК:

НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ ЕЖЕГОДНИК
НИЖНЕГО ПРИДНЕПРОВЬЯ

**Выпуск 37 (1)
(2017)**

Запорожье
2017

УДК : 130.2(066)
ББК : Ч110я4
К906

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

Журнал основан в 1994 году.

Основатель издания: **Запорожский национальный университет.**

Свидетельство о госрегистрации: **серия 33 КВ №15437-4009 ПР** от 19.06.2009 р.

Сборник утверждён как специализированное издание по **философии**

(Приказ Министерства образования и науки Украины № 747 от 13.07.2015, Приложение 17).

Глава международной редакционной коллегии: *Фролов Н.А.*, доктор исторических наук, профессор.

Главный редактор: *Воловик В.И.*, доктор философских наук, профессор.

Заместитель главного редактора: *Лепский М.А.*, доктор философских наук, профессор.

Заместитель главы международной редакционной коллегии: *Васильчук Г.Н.*, доктор исторических наук, профессор.

Ответственные секретари: *Скворец В.А.*, доктор философских наук, доцент; *Кудінов І.О.*, кандидат философских наук, доцент.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ (УКРАИНА):

Бех В.П. доктор философских наук, профессор;

Бутченко Т.И. доктор философских наук, доцент;

Воронкова В.Г. доктор философских наук, профессор;

Глазунов В.В. доктор философских наук, доцент;

Додонов Р.А. доктор философских наук, доцент;

Жадько В.А. доктор философских наук, профессор;

Краснокутский А.В. доктор философских наук, доцент;

Кривега Л.Д. доктор философских наук, профессор;

Мурзин В.Ю. доктор исторических наук, профессор;

Таран В.А. доктор философских наук, профессор;

Шавкун И.Г. доктор философских наук, профессор.

ИНОСТРАННЫЕ ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ:

Клец Лешек доктор философии, профессор (Республика Польша);

Таббс Дэвид PhD, профессор (США);

Усов П.Г. доктор политических наук, доцент (Республика Беларусь);

Шишляк Томаш кандидат политических наук (Республика Польша).

Выпуск № 37 (1) рекомендован к печати решением Ученого совета
Запорожского национального университета, протокол № 10 от 25 апреля 2017 г.

Рецензенты:

И.Г. Утюж – доктор философских наук, профессор;

В.В. Глазунов – доктор философских наук, доцент.

Адрес редакции: 69600, г. Запорожье, МСП-41, ул. Жуковского, 66.

К 906 **Культурологический вестник: Научно-теоретический ежегодник Нижнего
Приднпровья** / Гл. ред. В.И. Воловик; Запорожский национальный университет. –
Запорожье: КСК-Альянс, 2017. – Выпуск 37 (1). – 181 с.

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

УДК : 130.2(066)
ББК : Ч110я4

ISSN 2413-2284 (Print)
ISSN 2413-2292 (Online)

© Редколлегия, 2017
© Авторы статей, 2017
© Запорожский национальный университет, 2017

Точка зрения редакции журнала может не совпадать с позицией авторов статей.

ВОЛОВИК
Віталій Іванович
(1936-2017)

14 серпня 2017 року пішов із життя видатний український вчений, філософ, письменник, Заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії наук вищої школи України, громадський і державний діяч. На 81-му році життя зупинилось серце *Віталія Івановича Воловика*.

На його життєвому шляху – відбиток цілої епохи: народжений у 1936, він змушений був рано подорослішати, відчувши чорний подих війни, потім – повоєнні роки, важкі роки відбудови держави. Між тим, усе його життя було сповнене творчістю, пошуком і облаштуванням кращого світу для людей. У молоді роки – самовіддана робота серед будівельників Запорізького залізорудного комбінату і міста Дніпрорудне, перші проби письменницького пера, науково-філософське дослідження проблеми спадкоємності поколінь. У його зрілі роки – кропітка і не завжди вдячна праця керівника, організатора, працівника обласних органів влади, невпинно зайнятого питаннями гуманітарного розвитку: від

матеріального забезпечення будівництва та контролю введення в дію бібліотек, музеїв і палаців культури, до підготовки і залучення професіоналів, кращих спеціалістів для Запоріжжя й області, які назавжди стали рідними.

Успішна дослідницька діяльність, зрештою, привела його в науково-освітню сферу. Організаційний дар, здатність знаходити і підтримувати талановиту молодь в усьому блиску проявився і тут під час роботи на посаді проректора у Запорізькому національному університеті, а потім і Запорізькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти. Він мав чоловічу здатність брати відповідальність на себе і справді відповідати за свої рішення, цьому вчив і ту талановиту молодь, яку він умів знайти і підтримати.

Вміння приймати сміливі рішення і неодмінно втілювати у життя (небагатьом вдалося б йому в цьому завадити), мислити системно, глибоко і масштабно дозволило йому не тільки проявити себе непересічним організатором науки (створення нових наукових підрозділів, відкриття аспірантури і докторантури, вчених рад із захисту дисертацій), – *Віталій Іванович* заснував наукову школу, виростив плеяду вчених-філософів: захист 11 докторських і 18 кандидатських дисертацій його учнів, – також здобутки, в яких *Віталій Іванович* проявив себе як ефективний організатор науки, вчений і педагог.

У його власному науковому доробку понад 300 праць, присвячених соціально-філософському аналізу діалектики традицій і новаторства, спадкоємності поколінь, суспільної свідомості та її форм, шляхів удосконалення методології наукового соціального пізнання.

Різномісна обдарованість *Віталія Івановича* знайшла прояв у його літературній діяльності. Він є автором 12 романів і кількох поетичних збірок. Серед почесних звань, медалей та орденів – три «За заслуги перед Запорізьким краєм». *Віталій Іванович* любив Запорізьку землю і людей, що тут живуть і працюють, саме вони стали героями його літературних творів. Він писав:

*Здесь прошлое мое, и будущее тоже.
Здесь дом родимый мой, родимая земля,
Которых нет ни лучше, ни дороже.
Я здесь живу, здесь Родина моя.*

У 1994 році *Віталій Іванович* створив «Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини» і до останніх своїх днів очолював його редакційну колегію. Упродовж багатьох років він згуртовував навколо себе авторів – як дослідників-початківців, так і знаних вчених, що відбулися, українських та зарубіжних. На сторінках щорічника вони мали змогу донести свої роздуми, своє нове слово у пошуку рішень багатьох актуальних проблем людини і суспільства.

У пам'яті тих, хто мав щастя працювати разом, спілкуватися з *Віталієм Івановичем*, він залишиться як водночас чуйна, мудра і мужня у відстоюванні своїх переконань людина, науковець високого сумління та честі.

Колектив «Культурологічного вісника»